

Seat No. : _____

XQ-101

B.A. (Sem.-II)

April-2013

SANSKRIT (Main)

श्रीमद् भगवद् गीता (अध्याय-९-१५)

(Core-111)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचना : प्रश्नपत्रमां छपायेलो प्रश्नक्रमांक ज उत्तरवहीमां लखवो.

Instruction : Write the question number as printed in the question paper.

१. (अ) नीयेना पर टूंकनोंध लखो : ७

1. (A) Write short notes on the following : 7

(१) गीतानां 'विश्वरूपदर्शनयोगः' (अध्याय-११) नो सार आपी समजावो.

(1) Summarise and explain the 'विश्वरूपदर्शनयोगः' (अध्याय-११) of गीता.

(२) विभूतियोगमां भगवाने दशावेल विभूतिओ जशावो.

(2) Explain the various विभूति's of God in 'विभूतियोगः'.

अथवा/OR

श्रीमद् भगवद्गीताना नवमां अध्याय 'राजविद्याराजगृह्ययोगः' नो सार आपी समजावो.

Summarise and explain 'राजविद्याराजगृह्ययोगः' according to 9th canto of श्रीमद् भगवद् गीता.

(ब) नीये आपेला श्लोकोनो अनुवाद करी समजावो : (गमे ते भे) ४

(B) Translate the following with explanation : (any two) 4

(१) अपि चेत्सुदुराचारो भजते मामनन्यभाक् ।

साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग्व्यवसितो हि सः ॥

(२) महर्षीणां भृगुरहं गिरामस्म्येकमक्षरम् ।

यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि स्थावराणां हिमालयः ॥

(३) कालोऽस्मि लोकक्षयकृत्प्रवृद्धो लोकान्समाहर्तुमिह प्रवृत्तः ।

ऋतेऽपि त्वां न भविष्यन्ति सर्वेऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः ॥

(४) अद्वेष्टा सर्वभूतानां मेत्रः करुण एव च ।

निर्ममो निरहङ्कारः समदुःखसुखः क्षमी ॥

(क) नीयेनामांथी गमे ते अेक पर शब्द नोंध लखो : ३

(C) Write critical note on any one of the following : 3

(1) धनंजयः

(2) अनिकेतः

(3) हृषीकेशः

(4) त्रैविद्या

૨. (અ) નીચેના વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૭
2. (A) Write short notes on the following : 7
- (1) ક્ષેત્ર-ક્ષેત્રજ્ઞ ।
- (2) ત્રિગુણાનીત કક્ષણાનિ ।
- અથવા/OR**
- ગીતાના ‘પુરુષોત્તમયોગઃ’ (અધ્યાય-૧૫) નો સાર આપી સમજાવો.
Summarise and explain ‘પુરુષોત્તમયોગઃ’ (15th અધ્યાય) of ગીતા.
- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે શ્લોકો વિસ્તારથી સમજાવો : ૪
- (B) Explain fully any **two** of the following verses : 4
- (1) ઋષિભિર્બહુધા ગીતં છેદોર્ધિર્વિવિધેઃ પૃથક્ ।
બ્રહ્મસૂત્રપદૈશ્ચૈવ હેતુમદ્ધિર્ભવિનિશ્ચિતૈઃ ॥
- (2) સત્ત્વં સુખે સેજયતિ રજઃ કર્મણિ ભારત ।
જ્ઞાનમાવૃત્ય તુ તમઃ પ્રમાદે સંજયત્યુત ॥
- (3) ઊર્ધ્વમૂલમધઃ શાખમશ્વત્યં પ્રાહુરવ્યયમ્ ।
છન્દાંસિ યસ્ય પર્ણાનિ યસ્તં વેદ સ વેદવિત્ ॥
- (4) અહં વૈશ્વાનરો ભૂત્વા પ્રાણિનાં દેહમાશ્રિતઃ ।
પ્રાણાપાનસમાયુક્તઃ પચામ્યન્નં ચતુર્વિધમ્ ॥
- (ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો : (ગમે તે ત્રણ) ૩
- (C) Answer in one sentence any **three** of the following : 3
- (૧) પંચ મહાભૂતો કયા કયા છે ?
- (1) Which are the five elements of nature ?
- (૨) પ્રકૃતિમાં કયા ત્રણ ગુણો છે ? તે શું કરે છે ?
- (2) Which are the three qualities of nature ? Write their functions.
- (૩) બીજપ્રદ પિતા કોણ છે ?
- (3) Who is the procreating father ?
- (૪) સંસારમાં કેટલા પ્રકારના પુરુષો છે ?
- (4) How many purusas (entities) are there in world ?
૩. (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : (ગમે તે સાત) ૭
3. (A) Fill in the blanks with appropriate options : (any seven) 7
- (૧) પર્વતાઃ ઉત્તુહ્યા _____ । (અસ્તિ, સન્તિ, અસિ)
- (૨) આવામ્ શાલાયામ્ _____ । (ભવામિ, ભવાવઃ, ભવસિ)
- (૩) અર્જુનઃ બાણેન દુર્યોધનસ્ય વધં _____ । (કરોમિ, કુર્વઃ, કરોતિ)
- (૪) જલમ્ શીતલમ્ _____ । (અસ્તિ, સન્તિ, સ્તઃ)
- (૫) ઋષયઃ વેદપાઠં _____ । (કરોતિ, કુર્વન્તિ, કરોમિ)

- (६) गङ्गायाः शुद्धीकरणं _____ । (भवसि, भवति, भवन्ति)
- (७) कृष्णः गोवर्धनस्य उद्धरणं करोमि । वाक्य सुधारीने इरीथी लभो.
- (7) कृष्णः गोवर्धनस्य उद्धरणं करोमि । Correct and rewrite the sentence.
- (८) विद्यार्थी जिज्ञासु भवामि । वाक्य सुधारीने इरीथी लभो.
- (8) विद्यार्थी जिज्ञासु भवामि । Correct and rewrite the sentence.
- (ब) नीयेना प्रश्नोना अक-बे वाक्यमां जवाब आपो : (गमे ते बे) ४
- (B) Answer the following questions in **one** or **two** sentences : 4
- (१) संस्कृत व्याकरणमां कुल केटला वचन छे ? कया कया ?
- (1) How many tenses are in Sanskrit language ? Write their names.
- (२) वक्ता क्यारे त्रीजा पुरुषनो प्रयोग करे छे ? तेना प्रत्ययो कया छे ?
- (2) When does the speaker use third person ? Which are their terminations ?
- (३) वर्तमानकालने कया 'लकार' तरीके ओणभवामां आवे छे ?
- (3) In which 'लकार' is presentense recognised ?
- (४) √कृ धातु कया गणनो छे ?
- (4) To which class of roots कृ belong ?
- (क) रूपो ओणभावो : (गमे ते त्रण) 3
- (C) Recognise the forms : (Any **three**) 3
- भवति, कुर्मः, यूयम्, सन्ति, वयम्, करोषि
४. (अ) संस्कृत गद्यकाव्यना उद्गम अने विकास विशे लभो. 9
4. (A) Write the origin and development of Sanskrit prose Romance. 7
- अथवा/OR**
- बाणभट्टना जवन विषयक दंतकथाओ जशावो.
- Describe the legends on Banabhatta's life.
- (ब) नीयेनामांथी गमे ते अक पर टूकनोंध लभो : ४
- (B) Write short note on any **one** of the following : 4
- (१) कथा अने आप्यायिकानां लक्षणो टूकमां वर्णवो.
- (1) Describe in short the characteristics of कथा-आख्यायिका.
- (२) हर्षचरितम् ।
- (क) नीयेना प्रश्नोनां अक वाक्यमां जवाब आपो : (गमे ते त्रण) 3
- (C) Answer the following questions in **one** sentence : (Any **three**) 3
- (१) गद्यकाव्यना मुख्य केटला प्रकार छे ? तेमना नाम लभो.
- (1) How many types are there in Kavya Literature ? Write their names.
- (२) सुबन्धुनी कृतिओना नाम जशावो.
- (2) Give the names of सुबन्धु's work.

- (૩) 'દશકુમારચરિત'નું કથાવસ્તુ શેમાંથી લેવામાં આવ્યું છે ?
 (૩) Write down the origin of 'દશકુમારચરિતમ્'.
 (૪) બાણના માતા-પિતાનું નામ શું હતું ?
 (4) Give the names of Bana's Parents.

૫. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો : ૪

5. (A) Answer the following questions in **one** sentence : 4

- (૧) કૌરવો અને પાંડવો વચ્ચેનું યુદ્ધ કયા મેદાનમાં થયું હતું ?
 (1) Which was the place the war between કૌરવો's and પાંડવો's ?
 (૨) કેવો ભક્ત ભગવાનને પ્રિય છે ?
 (2) Which kind of devotee is dear by God ?
 (૩) પરબ્રહ્મ કેવું તત્ત્વ છે ?
 (3) How will you describe the supreme being ?
 (૪) અશ્વત્થવૃક્ષને શેના વડે છેદવાનું ભગવાન કહે છે ?
 (4) Which weapon is suggested in ગીતા for cutting down the અશ્વત્થવૃક્ષ ?

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી લખો : ૩

(B) Select the proper option : 3

- (૧) ગદ્યકાવ્યના _____ અને _____ બે પ્રકારો છે. (કથા-આખ્યાયિકા, ગદ્ય-પદ્ય)
 (1) Two divisions of ગદ્યકાવ્ય are _____ and _____. (કથા-આખ્યાયિકા, ગદ્ય-પદ્ય)
 (૨) હર્ષચરિતમ્ ના રચયિતા _____ છે. (ભાસ, બાણ, દંડી)
 (2) હર્ષચરિતમ્ is written by _____. (ભાસ, બાણ, દણ્ડી)
 (૩) $\sqrt{\text{કૃ}}$ ધાતુનું પ્રથમ પુરુષ બહુવચનનું રૂપ _____ થાય છે. (કુર્મઃ, કરોમિ, કુર્વન્તિ)
 (3) _____ is first person plural of the root $\sqrt{\text{કૃ}}$. (કુર્મઃ, કરોમિ, કુર્વન્તિ)

(ક) જોડકાં જોડો : ૭

(C) Match the following : 7

અ (A)

બ (B)

(૧) રાજવિદ્યારાજગૃહ્યયોગ:	(૧) દિવ્યં દદામિતે ચક્ષુ:
(૨) વિભૂતિયોગ:	(૨) છન્દાસિ યસ્ય પર્ણાનિ
(૩) વિશ્વરૂપ દર્શનયોગ:	(૩) યત્કરોષિ યદશ્નાસિ યજ્જુહોસિ દદાસિયત્
(૪) ભક્તિયોગ:	(૪) ત્રિગુણાતીત લક્ષણાનિ
(૫) ગુણત્રયવિભાગયોગ:	(૫) માસાનાં માર્ગશીષોહમૃતાનાં કુસુમાકર:
(૬) ભગવદ્ગીતા	(૬) યો ન હૃષ્યતિ ન દ્વેષ્ટિ
(૭) પુરુષોત્તમયોગ:	(૭) ભગવતા વ્યાસેન પ્રથિતા